

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRĂȘOV
Ieșire de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitetului de redacție.
Atelieră tipografică „Astra” T. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARIȚIU ȘI SFÎNȚIT DE LUPTLE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRĂȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 T. 1513
Abonamentul anual lei 300. Autorități și Societăți lei 50
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 61 Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

Sâmbătă 14 August 1943

Anul 106

Să nu ne prăpădim cu firea

de Ion Colan

*Că multe-s tari cum credem noi
Și mâne nu-s.*

G. Coșbuc

Zilele îngrămădesc în ele toate evenimentele ajunse la scadență.

Asistăm la anumite schimbări, etichetate de noi, malițios, *prăbușiri* și, într-o egală măsură, suntem spectatori la tot atâtea *renașteri*.

Decât, nimeni să nu aplaude și nimeni să nu se întristeze, pentru că nimic nu moare definitiv și tot ce renaște a mai fost.

Modificările în starea de fapt se produc după legi și datorită unor forțe a căror punere în mișcare nu ne aparține, deși înlocuitorii sunt totdeauna gata să spună: *aceasta noi am făcut-o*.

Inutilitatea jubilarilor la unii, ca și lipsa de obiect a doliului arborat la alții, ni le atestă istoria.

Din atâtea schimbări de decor, îndelunga experiență românească s'a ales cu zicala încă plină de tâlc: *Schimbarea Domnilor, bucuria nebunilor*.

Undeva un regim a fost înlocuit cu altul, o garnitură de oameni cu alta. E cineva atât de lipsit de judecată încât să spună: Ce a fost a reprezentat numai *răul*, ce vine aduce numai *binele*?

Oare când vor amuți patimile, când va veni vremea să se recunoască — și dintr-o parte, și din alta, — că nimic nu-i integral rău, nimic integral bine și că *toate regimurile sunt necesare la vremea lor*?

La noi, un bombardament efectuat la 1 August a realizat o stranie surpriză, ca și când de doi ani de zile n'am fi în războiu și nu l-am fi așteptat.

O seamă, iarăși, s'au prăpădit cu firea, măcar n'ar fi avut niciun motiv.

Probabil — cuvântul e foarte optimist — vor mai veni și alte bombardamente. De sigur — cuvântul nu e alarmist — vom fi supuși

Tabere de muncă

de
Ion Bozdog

Zilele acestea a fost lansată de către un comitet de inițiativă compus din d-nii prof. Gh. Brătianu, Const. Daicovicu și Ion Conea o chemare către studențimea universitară ca să se anunțe la săpăturile arheologice ce se vor efectua în munții Sebeșului, spre a desgroa șirul lung de așezări dace. Reținem din apel următoarele fraze-program:

„Săpând cu mâinile voastre, veți medita în același timp asupra uneia din cele mai mari pagini din trecutul neamului nostru; veți medita-o și veți înțelege-o și veți sorbi din ea puteri noi și încredere în destinele Patriei. — Cei care veți avea norocul să fiți aleși pentru taberele de muncă studențești din munții Sebeșului veți trăi acolo clipe din cele mai înălțătoare ale vieții voastre. Acolo veți înțelege cu adevărat ce înseamnă a avea Patrie și a avea istorie”.

Tonul acestei chemări a emoționat pe toți câți au citit-o iar mie mi-a reamintit cuvintele pline de năduf răutăcios ale d-lui *Alföldi András*, care, ocupându-se de „*Popoarele Transilvaniei în anticitate*” în lucrarea „*Transilvania și popoarele ei*” în redactarea d-lui *Mályusz Elemér* și apărută în 1941, vorbește despre Dacia și Daci ca de o exagerare fantasmagorică a științei românești și că acest popor, care a locuit aici în număr redus și pe teren limitat n'are nimic comun cu originea

și continuitatea neamului românesc pe aceste meleaguri.

Mult timp nici nu s'a pomenit de așa ceva. „Intre timp a început să crească și să iasă din papucii copilăriei și știința românească. Aceasta în jumătatea a doua a secolului trecut n'a putut produce pe terenul istoriografiei antice altceva decât niște găze fantastice, care sbureau neconținut în jurul dărei de lumină aprinsă în lampa continuității daco-romane”. (pag. 7).

Purtătorii de steag ai acestei continuități au devenit în zilele de azi trei politicieni: *N. Iorga*, *Vasile Christescu* și *Gheorghe Brătianu*, numele cărora dovedește că aici nu poate fi vorba de știință, ci de politică și că, în această chestiune nu e deosebire între Român și Român.

Atmosfera aceasta de pseudo-știință românească a reușit prin opera lui *V. Pârvan* și a cercetătorului german *C. Patsch* să acrediteze această teorie chiar și în cercurile științifice serioase, ceea ce a încurajat pe Români și l-a făcut să-și stabilească continuitatea nu numai în Transilvania, ci să-și strămute punctul de greutate al originii chiar și în Banat.

Cauza adevărată a lățirii acestor teorii false e însă neglijența scriitorilor înaintași unguri, care n'au pregătit în deajuns terenul pentru aceste cercetări, iar *Românii au ascuns cu gelozie materialul arheologic nevalorificat*.

și la alte încercări. În alte țări orașe întregi au fost rase de pe suprafața pământului; la noi deabia s'au dărâmat câteva case, au fost aprinse altele și comunicatul oficial anunță un număr de morți și de răniți din populația civilă. Câtă naivitate ar trebui să încapă în capul cuiva ca să-și închipue că de-acum o să ne mâncăm franzela în tihnă. Și ce crimă s'ar face din partea oricui ar acredita acest fals optimism.

Mai bine să se știe că greul încă n'a trecut.

Și tot atât de bine să se știe, că n'avem niciun motiv să ne prăpădim cu firea, indiferent de ce va urma. Căci pentru ce va urma avem nevoie de hotăriri luate la temperatură joasă.

La această endemică răutate noi ce putem spune?

Tânăra noastră știință arheologică s'a dezvoltat și și-a făcut drum târziu în lumea științifică, dar drumul ei a fost cel al documentelor serioase și deschise. Cercetătorii noștri au fost nevoiți să recurgă și să studieze material adunat chiar de către răuvoitorii noștri, iar când l-au interpretat și pus în lumina adevărului, au fost și sunt încărcăți cu porecle de ocară.

Cercetarea, desgroparea și studierea urmelor trecutului nostru s'a făcut și în Muntenia, Moldova și Dobrogea la lumina zilei și sub controlul criticii științifice ca și în Transilvania de după 1918 — de când am avut și noi posibilitatea cercetărilor libere. Puținele săpături făcute la Sarmisegetuza, Hațeg, Șanț, Cristești, Râșnov și Costești ne-au descoperit nu numai puternice și numeroase așezări romane pe tot cuprinsul Transilvaniei, dar și un șir de cetăți, drumuri și așezări dace, care poartă semnele vădite ale stăpânirii de veacuri ale acestor ținuturi.

Tinerimea universitară chemată astăzi la desgroparea și descifrarea acestor urme strămoșești săvârșește nu o simplă muncă obștească, ci o adevărată *muncă națională*, iar cei ce conduc lucrările fac tinerimii și neamului cea mai frumoasă educație națională aducând și ei și noua conștiință dreptății noastre imanente asupra acestui pământ care în întregime ne este sanctuarul osemintelor strămoșilor, stropit și frământat în tot lungul și largul său cu sudoarea și sângele lor.

Numai Asociațiunea transilvană „Astra” ne ajută; se gândește cineva la asta?

Impresii de pe Câmpie

de Eugen Hulea

O anumită misiune de ordin cultural mă obligase, acum câteva săptămâni, să traversez Câmpia pe linia Luduș—Șarmaș—Mociu.

Cum e firesc în astfel de ocazii, în mintea călătorului se nasc o seamă de curiozități, îndreptate, pe lângă contemplarea peisajului, spre stări economice și sociale și mai ales spre factorul om, rațiunea finală a tuturor străduințelor noastre de cunoaștere.

Evenimentele de acum trei ani, prin chenarul lor de doliu, care a scindat în două grandioasa incintă, străjuită de jur împrejur cu munți ai Câmpiei — legitimau cu și mai actualizantă putere curiozitatea mea, deoarece este știut, că în vecinătățile demarcațiilor silnice vieța își schimbă ritmul ei normal de altă dată, iar mulțimile se lasă ușor

copleșite de otrăvurile nesiguranțelor și a compromisiurilor sufletești, care rezultă din ele.

Impresiile pe care le-am cules și le păstrez, au în ele un amestec de satisfacție și de gust amar, așa după cum este și natura realităților întâmpinate.

Intre aceste realități pe planul prim se situează caracterul covârșitor românesc al regiunii, cu o putere de evidență așa de categorică, încât apare cu totul de prisos orice argumentație sau înșirare de cifre.

Miezul acestei întinse și compacte mase românești îl formează pătura rurală, într-o așa măsură, încât nicăieri alturea în țară nu cred să iasă în mai pronunțat relief caracterul nostru de popor de țărani.

Se poate afirma fără exagerare,

„Gazeta Transilvaniei“

Acum 103 ani

Ingrrijirea de educația Românilor ar dauna intereselor «patriei»

Odorhetu. In acest scaun săcuiesc făcându-se congregație marcală la 29 și 31 Iulie, între alte lucruri asupra cărora s'au făcut debaterile, veni la mijloc și acel părintese circulariu a I. C. guvern, prin care de curând se recomandă a se da o mai bună educație mării mulțimi din Transilvania. Statu-rile numitului scaun, pornind din acel nou princip luat mai de curând spre realizare de s'ar putea, cumcă adică toate națiile Transilvaniei, mari și mici, privilegiate și neprivilegiate fără deosebire să fie îndatorate pe viitor a-și uita limba suptă cu țâța maicii, adică limba națională și a primi limba cum au început a-i zice „a patriei“, adică limba maghiară, atât în vieța cetățenească și socială cât și chiar în biserică, dechiarară, cumcă o mai bună creștere ce s'ar da Românilor ca Români, ar vătămă oarecum drepturile maghiare și ar sta în contrast cu dorirea de a maghiariza peste tot. Totuși hotărîrea se făcu, ca cu privilegiul debaterilor ce se vor face în privința educației Românilor staturile acestui scaun, dacă nu din alt motiv, cel puțin însă din cosmopolitism să nu se împotrivesc, precum nici din acea pricină, că aflându-se în acel scaun prea puțini Români, pe care i-ar putea învăța în școlile ungurești, aceiași se vor putea preface cu vremea în maghiari.

Numai Români care umblă cu capul în sac, nu vor fi cunoscând, cumcă struna atinsă cu acest prilej în scaunul Odorheiului, s'au bătut și se bate în toate zilele, atât în alte congregații marcale, cât și în jurnalele patriotice, de unde se strecură și în adunările private, iar capetelor de unde izvorește puterea morală a țării, le dă o nemărginită și prea obositoare materie de cugetat.

Nr. 37. 24 Aug. 1841. pg. 134

Din bun senin

Trel Scaune. Un săcuiu nemeș dela Laborialva în vârstă numai de 15 ani venind cu carul încărcat de lemne împreună cu alți mai mulți săcui, întâlni pe un Român frumos, înalt dela Buzău și fără veste, fără a i se da vreo pricină, îi tăie cu săcurea în cap, încât harnicul Român căzu mort. O văduvă și doi pruncuți sermani jălesc moartea Românilor ca soț și tată.

Acest omor urit se întâmplă la 16 Febr. a. c.

Se spune că tânărul săcuiu ucigaș era beat de viaars. Fie; noi însă credem că un felu de ură încă fu la mijloc.

Nr. 23. 20 Martie 1844. pg. 90.

Pentru conformitate I. Urcanu

că pe Câmpie satul și cătunul, plugul și plugul este totul, căci orașele lipsesc, iar pătura intelectuală este subțire și anemică.

Rezumând înfățișările omenești, ca fizionomie și sănătate trupestă, așa după cum am avut prilejul să le văd și să le cântăresc la târgurile de săptămână din Șarmaș și Luduș — se pare însă că ar exista o reală deficiență a capitalului biologic în raport cu valoarea numerică a maselor, fapt care lasă să se bănuiască fie un nivel economic simțitor inferior, fie un standard de civilizație prea modest, fie și una și alta.

Oricare vor fi cauzele acestei scăderi, care este cu neputință să scape unei cercetări mai atente, faptul este dureros și trebuie să dea de gândit.

Insușirile nu se prezintă mai bine nici în ordinea moral-spirituală sau economică.

Pulsul de viață a unei regiuni se manifestă în instituțiile pe care ea a știut să și le creeze și în activitatea constructivă a păturii cărturărești.

Din ambele puncte de vedere, viața Câmpiei se prezintă extrem

I. Al. Brătescu-Voinești: Din pragul apusului

Ed. Cartea Românească. București 1943

de

N. Baboie

„Gânduri și amintiri“ se împletesc, într'o caldă și nostalgică armonie, în cartea cea mai recent ieșită din pana scriitorului, aproape octogenar, I. Al. Brătescu-Voinești. Titlul cărții însuși este atât de sugestiv: „Din pragul apusului“ unei vieți scriitoricești de peste o jumătate de veac. O lungă experiență de viață cristalizată în gânduri și idei sănătoase, atât de naturale, fără pretenții filosoficești, se degajează din paginile acestei opere. Amintiri duioase, dar și adânc „dureroase“, despre sine sau despre alții, te fură cu simplitatea, naturala sau farmecul lor irezistibil, așa că nici nu observi când ai mântuit cartea, fără a simți pic de oboseală, doar cu regretul ce-l ai când te deștepti, prea de vreme, dintr'un vis plăcut.

Frământarea actuală a omenirii, ne spune autorul din primele pagini, „izvorește nu din motive de ordin economic, ci de ordin moral, create de războiul din urmă, care a adus cu sine nu numai nimicirea atâtor vieți și atâtor bunuri materiale, dar parcă și sfărâmarea tablei ierarhice de valori morale a omenirii“.

Un sentiment de neliniște răscoste sufletul acestei lumi, care „ingropându-se în tranșeele unui scepticism absolut, se crede îndreptățită să-și croiască viața așa cum vrea, călăuzită numai de interesul său personal“. Un glas din fundul conștiinței ne spune: „Nu e așa!“ Din bezna acestui labirint în care rătăcesc sufletele neliniștite ale oamenilor trebuie să se afle un drum ce conduce la lumină, „e găsirea unui răspuns întrebărilor: Ce este progresul? In ce consistă el?“

După o examinare atentă a ideii de progres și a vieții însăși, ajunge la concluzia că „progresul este partea evoluției pământului, dorită și înfăptuită de voința conștientă a omului, prin care se realizează treptat un minus de durere, un minus de egoism și un plus de putere de cunoaștere“.

„Știu de aici încolo — încheie cu drept cuvânt scriitorul — și ce trebuie să acord semenilor mei: tuturor compătimire; iar stimă și respect numai celor care, și în măsura în care, contribuie la combaterea durerilor, la combaterea egoismului, sau la sporirea puterii de cunoaștere“.

Dar când alunecă pe panta amintirilor, sorbi și cu mai mare nesațu scrisul lui, sfătos și evocator. Figurile celor doi titani ai literaturii noastre: M. Eminescu și T. Maiorescu se desprind, pagină de pagină, cu atâta putere de evocare, învăluți de atâta admirație sinceră și recunoscătoare.

E deosebit de mișcătoare adâncă impresie ce l-a făcut-o M. Eminescu,

ale cărui poezii i-au pricinuit „entuziasm, admirație și bucurie vecină cu nebunia“. Pe Eminescu l a cunoscut prima oară într'un varieteu, la Opler, abătut, cu o înfățișare transfigurată de boala necruțătoare ce mocnea, aproape sdrăntăros, zăbind dureros unei cântărețe lipsită de farmec. „Mi-am simțit sufletul năpădit — ne spune autorul — pe de-o parte de o sfâșietoare compătimire pentru cel care din lacrimile lui făcuse un izvor etern de încântare pentru alții, pe de altă parte de o clocotitoare revoltă nu numai împotriva îndiferenței publicului din sală, dar și împotriva Cerului, care îngăduia această ticăloasă tragedie“.

O influență hotărîtoare a exercitat asupra scriitorului marele critic, profesor și mai presus de toate om: T. Maiorescu. „Omul acesta socotea că cele mai de preț lucruri de pe lume sunt frumosul și adevărul, — omul a căruia corectitudine, al căruia simț al datoriei și a căruia minte limpede și echilibrată te făceau, de îndată ce te apropiai de el, să te gândești la un cub de cristal“.

Cunoștința cu T. Maiorescu s'a transformat mai apoi din admirație într'o sinceră prietenie. Într'o zi, sunt 42 de ani de-atunci, veni în discuție geneza „Lucafărului“ lui Eminescu. La afirmația că „Eminescu a fost îndemnat să-l scrie de o mare durere pe care trebuie s'o fi îndurat“, T. Maiorescu a zămbit semnificativ, apoi i-a făcut o destăinuire, cu rugăminte de a o păstra pentru mult mai târziu.

T. Maiorescu i-a povestit, cum numai el știa să o facă, toată caldă prietenie, toată sincera simțitudine ce avea pentru poet, pentru care dorea o catedră universitară de filosofie, căsătorit cu o fată bună, iar nu prins în mrejele unei femei, a cărei reputație lăsa atât de mult de dorit. Impins de cele mai curate sentimente a încercat să-l smulgă din rătăcirea în care căzuse, mai ales că Eminescu voia să o ia de soție. Atunci T. Maiorescu îi destăinuie întreg adevărul asupra reputației de care se bucura adorata lui.

Această destăinuire căzu ca un trăznet asupra sufletului sensibil al lui Eminescu. Vor fi urmat „scene, ruptură, încercări de cucerire din partea ei, revoltă, indignare, rezistență din partea lui“. Din această mare durere a răsărit „Lucafărul“ în care poetul în marea lui desiluzie ne spune:

Dar nu mai cade ca 'n trecut

In mări din tot înaltul:

— Ce-ți pasă ție chip de lut,

Dacă'oiu fi eu sau altul?...

și ia tot pasul vizibilă propășire, nimic din înfățișarea umană și economică a Câmpiei nu confirmă existența acelei mari întreprinderi.

La Șarmaș și Luduș, ca și în celelalte părți, de altfel peste tot în această țară de reședință a gazului metan, lumea cumpără combustibilul dela mari depărțări și la prețuri îndoițe sau recurge și azi încă la „tizigul“ vremurilor patriarhale.

Ar fi interesant de știut, câte biserici sau școli au beneficiat de subvențiile gazului metan, spre a se stabili exact bilanțul contribuțiilor efective a acestei bogății la viața obștească a Câmpiei...

Așa dar, iată a treia constatare, cu nimic mai îmbucurătoare decât cea precedentă.

În fine, la capitolul vieții culturale de asemenea nu se găsește mare lucru de înregistrat.

Că vor fi existând figuri cărturărești și energii dornice de muncă și realizări, nimeni nu se îndoiește. Până în prezent însă nu s'a găsit personalitatea sau asociația culturală, care să fi izbutit a solidariza și organiza aceste

Din lumea largă

Automobilul invalizilor — vehiculul viitorului

Automobilul care să poată fi condus și de amputați de grad mai înalt este gata! Manipularea tuturor aparatelor de conducere, de schimbarea vitezelor și a frânelor, este redusă la o simplitate atât de elementară, încât noul automobil poate fi considerat încă de pe acum nu ca o construcție specială pentru invalizi de războiu, ci ca noul tip de mașină a viitorului.

Invalizii de războiu la Căile Ferate Germane

Căile Ferate Germane au luat măsuri pentru preluarea în serviciul lor a unui număr considerabil de invalizi de războiu. S'au prevăzut instituțiile necesare pentru instrucția acestora. Căile ferate necesită îndeosebi un personal bine pregătit în corpurile mecanicilor de locomotivă și pentru alte servicii. În toate posturile de funcționari, unde există lipsă de personal, vor fi plasați invalizii de războiu, fără considerente de vârstă.

Cum se naște pofta de mâncare

Sentimentul de foame este expresia nevoii de hrană în genere, dar pofta de mâncare este cerința după o anumită mâncare. Atât la animal cât și la om pofta de mâncare se poate produce artificial, lăsându-se la o parte pe un timp mai îndelungat un anumit aliment. Se ivește astfel o cerință puternică după acest aliment și așa se explică de ce puii de găină mănâncă pene în lipsă de alimentație cu carne, de ce vitele tinere mănâncă oase dacă le lipsește fosfor, de ce copiii aleargă după dulciuri, deoarece asimilarea lor necesită mulți hidrați carbonici. Această poftă depinde și de condițiuni exterioare, care acționează în momentul consumării hranei, de pildă de mirosul și gustul mâncărilor, de înfățișarea lor apetisantă, de faptul dacă mănăncăm singuri sau în societate, la masă servită într'o încăpere plăcută etc. În acest sens se spune pe drept că pofta vine mănâcând. În realitate se întâmplă tocmai contrariul, căci cu fiecare înghițitură de mâncare are loc din nou o schimbare în structura chimică a sucurilor corpului, dispărând curând și pofta de mâncare, iar la saturație ivindu-se chiar o repulsiune contra mâncării atât de dorite înainte. După constatările statistice, popoarele care trăiesc în aceleași condițiuni climatice consumă aceleași cantități de albumină, grăsimi și hidrați de carboni. Pofta de mâncare este orientată după alimentele care o satisfac, diferitele mâncări conținând aceleași substanțe de bază. Nevoile de albumină ale organismului se manifestă prin poftă de carne, ouă, legume, indiferent de felul cum sunt pregătite, același fiind și cazul la grăsimi și hidrații carbonici.

de sărăcăcios, căci instituțiile de care pomeneam îi lipsesc aproape cu desăvârșire, iar stările culturale sunt caracterizate printr'o pasivitate greu de explicat.

Consultând situația din punct de vedere școlar, se constată că pe toată întinderea ei, în spațiul cuprins între Turda-Cluj—Tg. Mureș și Reghin—Câmpia nu are nicio școală secundară, teoretică sau practică, în vreme ce alte regiuni din țară pe o astfel de suprafață, numără cu zecile asemenea instituții.

Că problema culturalizării acestui ținut niciodată nu se va putea rezolvi prin centre culturale de margine, cum sunt acele mai sus amintite, care au o situație periferică față de Câmpie, s'a văzut din experiența celor două decenii dela Unire, timp în care omul de pe „Câmpie“ a făcut uimitor de puține progrese.

Aceeași lipsă de viață proprie se constată și din punct de vedere industrial, deși regiunea are în subsolul ei una din cele mai mari bogății, datorită gazului metan exploatat la Șarmașel. Cu tot faptul acesta, care ar trebui să fie un puternic motiv de permanență

energii într'un mod durabil și temeinic, prinându-le în sfera unor inițiative de mari proporții și de ritm mai tineresc. Fenomenul acesta este surprinzător, căci la localnici există o puternică conștiință regională, care se exprimă în bine cunoscutul: sunt de pe „Câmpie“. Firesc ar fi ca această mândrie, izvorită din adâncă iubire a locurilor natale, să se concentreze în fapte de cultură pozitive și constructive, închinată idealului de propășire a regiunii.

Nu știu dacă starea aceasta de spirit inertă datează de ieri sau de mai mult timp. Cert este însă, că dacă există o întârziere vădită în starea generală a maselor, aceasta cade în sarcina și răspunderea păturii culturale.

În concluzie, impresiile călătorului, reîntors din ținutul fără oraș și fără strălucire al Câmpiei, par să fie mai mult sumbre decât luminoase.

Evident, aci nu esle vorba de constatări definitive, cu caracter de sentință, ci de adnotări fugare pe marginea unor impresii culese în puține zile, într'o regiune care simte cu vie sfâșiere de sine chirurgia silnică a unui verdict care l-a pătruns în inimă și l-a

La microscop

Prietenul

Il cunoașteți și dumneavoastră. Umblă veșnic în căutarea vreunui cunoscut, și cum prinde câte unul, după ce-l copleșește cu declarații de prietenie, nu-l slăbește până când nu-l convinge să meargă cu el, fie la masă, fie la un aperitiv, fie la un cinematograf, după timp și împrejurări. E omul care nu poate trăi singur. Intr-o bună zi mi-a venit și mie rândul. M'a băgat mai mult cu sila într-o bodegă „să luăm o bere”. Berea cerea o gustare, gustarea a mai cerut câte o bere. În sfârșit, amicul chiamă la plată, dar când scoate port-moneul, constată că a uitat să-și ia bani de-acasă. Firește, plătesc eu, dar jurându-mi în gând să nu mă mai las prins.

După câțva timp, ne întâlnim la o stație de autobus. Fericit că nu va călători singur, mă ia de braț, se sbate să-mi facă loc în inghesuială și când dau să-mi cumpăr biletul, mă oprește cu un gest categoric:

— Pardon, e rândul meu!

Cumpără biletele și întreprinde unul din obișnuitele atacuri, ca să mă convingă să merg cu el la cinematograf. În sfârșit, un val proaspăt de călători ne desparte cu oarecare violență. Amicul meu e împins înainte, în timp ce eu mă strecoar pe un locșor liberat providențial lângă mine.

La stația următoare se suie controlorul. Imi caut din ochi amicul și-i fac semn să-mi dea biletul. Il văd cum se caută înfrigurat prin toate buzunarele și apoi exclamă consternat, făcând un singur bilet între degete:

— Vai dragă, închipuie-ți că am pierdut biletul tău!

Controlorul nu pare dispus să creadă explicațiile mele și ca să scap de privirea lui bănuitoare, plătesc și biletul, și amenda respectivă.

— Ferește-mă Doamne, de prieteni, mi-am zis în gând...

Amicul a coborât la prima stație, dar acum umbli eu să-l întâlnesc. Vreau să-l întreb numai atât:

— De unde ai știut amice că biletul ce l-ai pierdut era tocmai al meu?

Matei Lupu

Abonații

sunt rugați să ne încunoștințeze orl de câte orl nu primesc ziarul regulat. Dela tipografie expediția se face normal dar, se vede treaba, pricina neprimirii la timp sau de loc, în altă parte trebuie căutată.

Și o vom căuta.

Moștenire sfântă

de V. Branisce

Un comitet de inițiativă, alcătuit din illustri reprezentanți ai științelor românești, a adresat o chemare către studenții dela toate universitățile țării. Este vorba de un mare proiect, aprobat de Conducătorul statului, de a întreprinde săpături în inima Daciei cu mâna de lucru studentescă. Zice chemarea: „Inima politică bătea în cadilaterul de munți, cuprins între apa Mureșului, a Sebeșului și a Streului. Pe coastele și pe vârfurile a zeci de munți din această regiune se înalță tot atâtea cetăți și fortărețe, unde își aveau reședința regii Daciei, ca și sfetnicii lor militari și religioși mai de seamă. Una din aceste cetăți era capitala Daciei. De pe munții lor privirea prindea în zilele senine toată Transilvania încinsă de munți. Rotindu-și de acolo privirile și gândul, Buerebista și Decebal trălau, putem spune, articulația și dimensiunile geografice ale Daciei și descifrau fizionomia și destinul fiecărui organ geografic al acestora”.

În locurile acelea de sălbatică frumusețe, unde darurile naturii întrec orice străduință omenească, unde flăcările codrului și ciutele trăiesc nestingherite, vor veni echipe de studenți să răscolească cu târnăcoapele țărâna sfintelor amintiri. Din strălucirea trecutului nu se mai zărește nimic. Dar, în aprofundimile pământului străjuesc neclintite temelile vechilor așezări. Acolo, mâni dibace vor face să revină la lumina zilei cuibul semneților vulturi ce-au înfruntat cu demnitate pe cuceritori. Acolo va înțelege tineretul țării ce este etern și ce este vremelnice în trăirea unui neam. Va înțelege că demnitatea și puterea credinței sunt valori pe care nu fi le poate înstrăina cutropitorul; că bunurile morale

și sufletești dănuiesc în ciuda opreliștilor.

Ce s'ar fi întâmplat dacă Decebal, pentru ca să nu l se dărâme cetățile, pentru ca să nu l se calce pământul, sau pentru ca să nu-și plardă tronul, s'ar fi tocmît cu Romanii? Poate Romanii l-ar fi încredințat o provincie și poate zidurile capitalei lui s'ar mai înălța și azi la lumina zilei. Zidurile da. Sufletul Daciei ar fi murit însă în clipa pactării.

Așa, dârzenia dacă, transmisă din generație în generație, dănuiește și astăzi în sufletul Transilvaniei pe valea Frumoasei, în cadrilaterul falnicilor munți și până departe în zăre. Din această dârzenie au răsărit toate acțiunile noastre, scăpărări în noapte.

Buerebista, marele vizionar și dârzul Decebal ne-au lăsat o moștenire mai prețioasă decât toate castelele lumii, decât toate stăpânirile pământesti.

Am purtat în noi această moștenire fără să o cunoaștem măcar. Sufe de ani, oterul și păcurarul din munți n'au știut nimic din taina trecutului. Doar în cântec, în basmele spuse noaptea sub cerul înstelat când oiștea carului se învârtește pe boltă și în dorința semeață de libertate era vie moștenirea străbună.

Iar azi, când urmele trecutului sunt scoase la iveală de cercetători, înalța lecție de patriotism a înaintașilor trebuie să ne fie îndreptar. Azi trebuie să ne menținem pe linia demnității naționale iar paharul de otravă să ne pară mai dulce decât compromisiul.

Votanții actului dela 1 Dec. 1918

Un apel

Cu ocaziunea împlinirii unui sfert de veac dela reșezarea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului în cadrele firești ale pământului și neamului nostru, Institutul de Istorie Națională „Regele Ferdinand I” din Cluj-Sibiu a proiectat publicarea unui album cu numele tuturor delegațiilor oficiale, care au votat la 1 Decembrie 1918 în sala istorică dela Alba-Iulia marea unire. De asemenea dorim să avem și numele tuturor membrilor Marelui Sfat Național, aleși în acea zi, sau cooptați ulterior.

Vă rugăm, deci, să binevoiți a ne trimite până la 15 Septembrie a. c. o fotografie, pe cât posibil contemporană

cu marele eveniment, specificându-ne data și locul nașterii, funcțiunile mai importante avute și autoritatea sau circumscripția al cărei delegat ați fost. Pentru delegații decedați rugăm pe urmași să ne indice locul și data morții.

În cazuri cu totul excepționale și și dacă s'ar întâmpla să nu dispuneți decât de un singur exemplar, Vă rugăm să fiți încredințați că, după pregătirea clișeului, fotografia va fi restituită la adresa pe care Vă rugăm să binevoiți a ne-o împărtași cu toată preciziunea.

Direcțiunea Institutului de Istorie Națională „Regele Ferdinand I” Cluj-Sibiu

„O problemă tristă”

de Lucian Valea

Subt titlul de mai sus d-l Vasile Netea publică într'unul din numerele recente ale ziarului „Viața” considerațiile d-sale asupra situației în care se găesc fetele refugiate la București și în alte părți ale țării. Pornind dela constatarea că problema refugiaților a fost rezolvată la maximum în mod favorabil, autorul desvâluește totuși fața tristă a acestei probleme: starea socială a fetelor care, angajate cu o leafă minimă, sunt silitate de împrejurări să se prăbusească. Problema într'adevăr e tristă. Pentru că nu e destul ca o astfel de fată să fie numită într'un serviciu, să fie angajată la o întreprindere. Mai întâi trebuie să-i fie asigurată existența, onest și acceptabil. Vremurile sunt grele într'adevăr, dar să nu uităm că neamul are nevoie pentru viitorul lui, de cetățeni formați în spiritul de muncă și cinste. Fetele acestea, mamele de mâne trebuie ferite de șgduirile care pot, deslănțui apoi prăpădul. Standardul lor de viață odată ameliorat, ele vor putea lupta cu arme mai eficace și cu sorți mai siguri de izbândă.

Asistența în această direcție trebuie să vie cât mai grabnic, altfel ni se vor prăpădi vârstarele cele mai puternice, din care pentru nație pot răsării trunchii de mâne. Punând această problemă d-l Vasile Netea a vrut s'o facă în special cunoscută celor în drept.

Jertfele și sacrificiile nu pot fi precepuțite dacă ne gândim că astfel de fete au avut și 'au încă părinți și frați în iureșul marilor înclăștări din răsărit. Pentru jertfele de sânge ale lor, pentru legenda de mâne a țării pe care ei o înscriu în veșnicie, trebuie să ne plecăm urechea la durerile fetelor rămase dincoace de granițe, singure și totuși pline de energii ce așteaptă să fie canalizate.

Problema aceasta tristă poate să se rezolveze favorabil pentru neam, după cum ignorată, poate deveni un dezast. Intervenția e necesară până mai e vreme. Rezistența sufletească după trei ani de pribegie și de refugiu a început să se clatine.

Ne asociem d-lui Vasile Netea și pledăm pentru o cauză ce nu mai este numai a Ardealului ci a neamului întreg. Și suntem siguri că glasul nostru nu va fi „vox clamantis in deserto”.

NOI nu avem subvenții dela aiemeni.

clătinat aproape toate temelurile de existență.

Dar fiind vorba despre aceasta — despre generala depresiune și nesigurantă în care trăiesc oamenii acolo — tocmai psihoză aceasta trebuie combătută cu energie, în înțelesul poruncitor al marilor interese ale nației, căreia tocmai la confinii îi trebuie suflete tari și temperament luptătoare.

Energiile sunt datoare deci să se emancipeze din păienjenșiul indoielilor și din marasmul clipelor de descurajare, reluând firul unei activități de împlinire a acelor scopuri de propășire, pe care o merită din plin sufletul bun și curat românesc al țaranului nostru de pe acele plaiuri.

Conștiințele luminate ale Câmpiei să se scuture de atmosfera de periferie, care tinde să se înstăpânească azi peste ele.

Sate transilvane*

BRANUL

de Ion Colan

I.
Republica federativă a satelor brăne — ediție românească a unei Elveții în miniatură — prin consimțirea mutuală a celor zece comune-cantoane formează un tot specific, singular în toată geografia Transilvaniei.

Zece sate, administrativ perfect distincte, aninate de poalele Bucegilor și de înălțimile prelungite ale Pietrei Craiului, și-au împărțiat așezările omeștești după un plan lipsit în aparență de orice logică, într'un decor sălbatic și pitoresc de vale, deal, stâncă, pădure, luminiș și munte întunecat, toate gravitând spre șoseaua națională Brașov-Câmpulung, vechiu drum roman, cu un cap la Zimnicea, iar celălalt undeva, spre interiorul Daciei.

Pe drumul acesta, tăiat greu prin păduri seculare, legionarii romani vor fi pătruns cândva în câmpia Țării Bârsei unde, în triumphiul format de bogatele sate Râșnov-Cristian și Vulcan, au ridicat micul castru ce controla trecătorile și supraveghea o parte din întinsul șesului. Prezența unor elemente a Legiunii a XIII-a Gemina o atestă cele câteva cărămizi aflate la Zărnești, iar ceramica aflată în cursul săpăturilor sistematice făcute la castru, de prof. C. Daicoviciu și Macrea, cu cheltuiala Asociațiunii Transilvane „Astra” Brașov, precum și inscripția descoperită abia de câteva luni tot acolo, se pare că ne

* Conferință rostită la „Universitatea Radio” — în ciclul „Sate transilvane”, la 26 Iunie 1943.

duce spre identificarea unei așezări dace, menționată și de Ptolemeu, pe nume COMIDAVA sau CUMIDAVA.

Despre aceasta, însă, vor vorbi specialiștii.

Iar când în câmpia Bârsei urme sigure confirmă vechi așezări dace, actul dela 1211 în care se vorbește despre o țară „pustie și nelocuită” la venirea Cavalerilor Teutonî, ni se pare că nu privește decât adâncul de nepătruns al munților de graniță, iar nu văile, poienile, și cu atât mai puțin câmpia.

Portul brănean e și astăzi la fel cu al unui DAC de pe Columna lui Traian. Și portul, și tipul, și rezistența lui în mijlocul unei naturi aspre.

Așezarea

Dela Brașov la Bran sunt douăzeci și șapte de kilometri. Șoseaua pornește din capul cimitirului eroilor dela Bartolomeu unde — vă aduceți aminte? — în toamna grea din 1916, o companie de tecuceni și-a săpat mormântul pentru o Transilvanie liberă.

De pretutindeni Un omagiu adus eroilor din Sita Buzăului Dela frații din Basarabia

Femeia în ajutorul arhitecților

Până acum casele dela țară din Germania ca și de altfel din toate țările, au fost plănute și construite fără excepție numai de bărbați. Pe lângă toate avantajele sale, aceasta a avut și are și în prezent un desavantaj: bărbatul nu-i destul de orientat cu domeniul exclusiv al femeii, mai ales al celei dela țară, spre a putea ține seama de nevoile femeii la plănuirea și construirea bucătăriei, spălătoriei, cămării de merinde, a pivniței etc., așa că gospodina să aibă la dispoziția ei un colț de muncă construit după dorințele și experiențele proprii. Iată spre pildă instalarea mașinei de bucătărie și a conductei de apă la o distanță potrivită și care să economisească pași inutili, apoi procurarea și așezarea la locul potrivit a instalațiilor și aparaturilor electrice, alegerea locului pentru baie, closet, spălătorie. Afară de acestea mai este vorba de a procura femeii dela țară un mobilier care să corespundă condițiilor speciale și care, pe lângă aceasta, să fie și frumos.

În convingerea că pentru aceste probleme speciale femeia este mai competentă decât bărbatul, s'au înființat cursuri speciale pentru profesoare de economie rurală, care mai târziu vor activa ca experte în chestiunile de construcții și locuințe țărănești.

Funicularul, o invenție germană

În anul 1861 inginerul de mine Baronul von Drücker a făcut o experiență originală în parcul dela Oeynhausen. El a întins o sârmă de fier de 500 de picioare lungime și cu un diametru de $\frac{1}{2}$ țol, punând stâlpi susținători la fiecare 200 de metri, pe care a făcut să fie tras un vagonet, exact ca pe șine.

Acest model de experiență al Baronului von Drücker poate fi considerat ca primul funicular. O uzină metalurgică de lângă Oeynhausen, care avea nevoie de un mijloc de transport rapid și comod pentru a transporta delă gară peste râul Weser minereuri și cărbune la uzină, au vrut să construiască o instalație asemănătoare modelului Baronului von Drücker, dar autoritățile de atunci din Minden au refuzat acordarea autorizației, ca să nu stânjenească sau pericliteze navigația pe Weser. Insistențele inventatorului de a pune în practică invenția sa au rămas zădărnice. El a murit acum o jumătate de secol, la 1 Iunie 1892, în Bückenburg, dar cu toate acestea locul de cinste în tehnica construcției funicularului îi revine lui.

106 ani de luptă românească are
„GAZETA TRANSILVANIEI”

În ziua de 25 Iulie a. c., poporul din comuna de pe Valea Buzaelor a asistat la o impunătoare serbare, în comuna Sita Buzăului, omagiu de recunoștință eroilor morți pentru credință și patrie.

La serviciul divin, părintele protopop I. Ludu a rostit o înălțătoare predică, vorbind cu multă claritate despre împărăția lui Dumnezeu, pe care oricare creștin o poate câștiga, dacă își conduce viața după preceptele sfinteii Evanghelii. A dat apoi citire actului prin care I. P. Sf. Mitropolit Nicolae distinge pe preotul local, Olimpiu Russu, cu dreptul de a purta brâu roșu. Emoționat, răspunde păr. Ol. Russu, rugând pe părintele protopop să transmită I. P. Sf. Sale cele mai simțite mulțumiri și asigurarea că în viitor va depune și mai multă râvnă în munca sa pastorală.

După încheierea serviciului divin, poporul se încolează și în procesiune, cu clerul în frunte, merge la „Dumbrava Eroilor”, unde în mijlocul codrului de brazi s'a aranjat și un frumos cimitir simbolic al eroilor. Aici 34 de cruci, cu inscripția și fotografia eroilor din actualul războiu și 2 cruci mai mari în amintirea celor 70 de eroi din războiul 1914—1918, toate împodobite cu cununi de flori, străjuite de o frumoasă troiță, stau ca simbol al jertfei și eroismului românesc.

Ajunși aici, se oficiază de același sobor de preoți sfințirea apei, după care se citește rugăciunea pentru sfințirea crucilor, stropindu-se cu apă sfințită.

Urmează parastasul pentru eroi, răspunsurile fiind date de corul mixt al Cercului Cultural „Astra” din comună, instruit și condus de Sf. Sa păr. Ol. Russu și d-l Inv.-dir. Octav Jan. După evocarea eroilor și cântarea „Presărați pe-a lor morminte” păr. Eremie Ticușan, refugiat din Covasna, Treiscaune, a arătat însemnătatea cimitirului simbolic, care s'a ridicat în amintirea celor mai bravi fii ai comunei Sita Buzăului, care au plătit scump tribut pe altarul patriei, pentru a asigura drept la viață neamului. Între altele a spus: „Deși trupu-

rile eroilor noștri sfârticate de obuze și ciuruite de gloanțe zac departe în pământ străin, noi ne-am ținut de patriotică și creștinească datorie, să le ridicăm și aici în comuna lor câte un mormânt simbolic, pentru ca familiile lor să aibă unde să sâdească o floare în amintirea iubitului lor dispărut, iar noi toți să avem un loc de reculegere sufletească”.

Încheie cu o pătrunzătoare rugăciune, rugând pe Cel Atotputernic, să primească în jertfelnicul său cercesc marea jertfă, ca în noua ordine ce va urma, nicio brazdă de pământ românesc să nu mai rămână sub dominație străină.

Mai vorbește în numele Administrației d-l primpretor Em. Sălăjanu, în numele școlii d-l subinspector școlar Gh. I. Russu, arătând contribuția școlii la formarea suitelilor ostașilor, care au înscris pagini de glorie în istoria neamului. În numele tineretului P. P. vorbește d-l S. Petric.

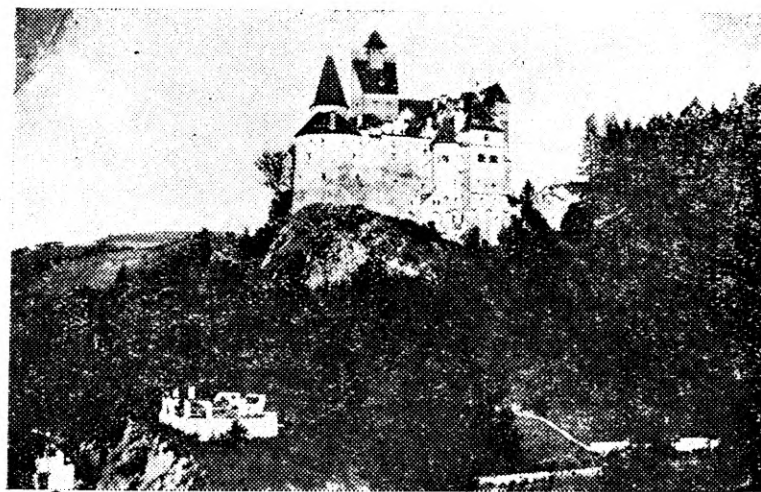
Ca încheiere, păr. Olimpiu Russu mulțumește tuturor, învățători, funcționari, tineri premilitari, elevi și tineret extrașcolar, care au dat concursul lor prețios la înfăptuirea acestei opere mărețe de preamărire a eroilor.

De aici, pe o frumoasă alee umbrită de brazi, care poartă nume de eroi, se trece la Dumbrava Eroilor, provăzută cu o scenă naturală, unde se desfășoară o serbare culturală, compusă din coruri, recitări și teatru. Cântă corul Cercului Cultural „Astra” condus de păr. Ol. Russu, urmând piesa „Suflete mari” jucată de tineretul din Soc. Sf. Gheorghe și Anastasia Șaguna, sub conducerea Inv. Const. Ioan și Oct. Jan.

Ca încheiere păr. Ol. Russu mulțumește participanților, care în număr impresionant de peste 3000 de oameni, au căutat să cinstească și să mărească prestigiul acestei solemnități.

Urmează masa la umbra brazilor și serbarea câmpenească în mijlocul naturii, până seara.

O. R.

CETATEA BRANULUI

Larg și pietruit, drumul taie în două lungul sat Cristian, mai ostenește doi kilometri până la Rășnov, iar de-acolo despică șesul, mai cu binișorul pe la Podul Sohodolului — punct nevralgic la vreme de noapte pentru cărașii de pe vremuri — și o ține sfoară până trece de Tohanul Nou, de unde începe împărăția de basm a Branului. În stânga, primul sat din confederație. Sohodolul, își ascunde căsuțele albe printre florile de meri, de zarzări sau de ciresi, departe de șosea, ca nu cumva liniștea patriarhală a satului să fie turburată de plimbările automobilisti sezonieri.

Subt dealul masiv din față, ce parcă vrea să închidă defileul, subt Măgură — Măgură, z/c Brănenii — a doua așezare brăneană, Predealul — ai impresia că face opinie separată, tupându-și casele până departe, spre Zărnești.

Pe-aici pe undeva, în dreapta, călătorile nu fi așa de grăbit dacă vrei să vezi locul de odihnă al celui ce a fost *Ioan Cavalier de Pușcariu*, brăneanul

membru al Academiei Române. Dacă ai vreme, du-te de-i vezi cripta ascunsă între aluni și nu uita că Sohodolul de dincolo de drum a mai dat un Pușcariu, profesorul universitar Sextil, membru și el al Academiei Române, astăzi în misiune la Berlin, poate și cu rostul de a dovedi continuitatea Românilor în Dacia.

Cotind aproape pe loc și lăsând în dreapta cantonul al treilea, pe nume *Poarta-Bran*, ce se întinde până sub umbra Bucegilor, se face un luminii, o luncă și sus, pe rezeziș de stâncă, apariție din poveștile lui Ispirescu, se înalță dreaptă, profilată direct pe albastrul cerului, Cetatea Branului, „Castelul” grafului Dietrich, martor al tuturor întâmplărilor istorice petrecute în cursul atâtor secole, până să ajungă loc de odihnă pentru inima ultimei noastre Regine.

Sufocată de strânsoare, aici șoseaua mai-mai să moară. Chinuit de tot se strecoară în lungul văii Turcului ca să ajungă în centrul Branului, așezare

cu hoteluri, prăvălii, clădiri administrative, ce n'au nimic aface cu aspectul caracteristic al satelor brăneane.

De-acum, pe nesimțite, drumul urcă în pantă dulce. Cum treci un pod, comuna *Șimon* o ia în lungul văii ce i-a dat numele. Lași satul în stânga și nici nu știi când ai intrat în al 5-lea canton, *Moeciul de Jos*, lung și asta de vreo trei kilometri, când mai îngrămădit, când mai... cum o vrea Dumnezeu.

În *Lunca Domnească*, pe o vale și mai lungă decât celelalte, avem a 6-a așezare brăneană, *Moeciul de Sus* pefatată de cătunul *Cheia*.

De-acum încolo cărașul coboară din căruță și, dacă are povară, mai pune și umărul. „Otomobilele” schimbă viteza, căci directa nu trage. Până mai adineauri te striveau dealurile și munții; acum, încet-încet, urci pe-o culme, te răsucești pe loc în undiri de serpentine și pe măsură ce te înalți, satele din vale, liniștite, încremenate în ogrăzi, par locuințe miniaturale dintr-o carte ilustrată pentru copii.

Sfințirea troiței ridicată de refugiații ardeleni în cinstea eroilor ardeleni căzuți pe pământul Basarabiei

Zilele trecute, în fața tuturor autorităților superioare ce conduc departamentele acestei provincii, a avut loc sfințirea unei troițe, ridicată de căminul cultural „Octavian Goga”, al refugiaților ardeleni, în cinstea eroilor căzuți pe pământul Basarabiei desrobite.

Această troiță a fost așezată la locul de cinste în grădina din jurul Catedralei din Chișinău. Serviciul divin a fost oficiat de I.P.S.S. Efrem Tighineanu, înconjurat de un sobor de preoți, răspunsurile fiind date de „Corala Basarabiei” condusă de D-l Stegaru. Troița ridicată pe pământul provinciei desrobite dintre Prut și Nistru, rămâne cea mai puternică chează de unitate românească, pildă grăitoare generațiilor ce ne vor urma.

După sfințirea troiței a urmat seria cuvântărilor. Părintele consilier Al. Severin vorbește în numele clerului arătând legăturile clericale între biserica ardeleană și basarabeană.

Din partea Căminului Cultural „Oct. Goga” vorbește D-l Moldoveanu, făcând un impresionant tablou al durerilor românești din Ardeal, ovaționând pe M. S. Regele, Mareșal Antonescu și armata română după care se întonează Imnul Regal și Onorul la Mareșal. Din partea locuitorilor basarabeni vorbește D-l Florea, directorul liceului B. P. Hașdeu.

După o serie de cuvântări, urmează cuvântul D-lui General Guvernator, Olimpiu.

CONCERT. În seara zilei de 3 August, în sala teatrului Expres din orașul Chișinău, a avut loc un concert organizat de corul învățătorilor din București, sub Patronajul D-lui I. C. Petrescu, având conducerea muzicală a vestitului compozitor N. Oancea.

Programul a fost bine executat, delectând publicul, cuprinzând bucăți cu specificul basarabean. Solistă la acest concert a fost D-ra Maria Diaconescu.

La sfârșitul concertului, corul „Corala Basarabiei” din Chișinău, condus de D-l Stegaru, a cântat câteva bucăți muzicale, ca semn de recunoștință și ospitalitate, musafirilor sosiți.

M. Postolache

Eroii noștri

Mai sunt încă Cercuri culturale care nu ne-au trimis fotografiile eroilor căzuți pe frontul din răsărit.

Nu s'ar putea să fim scutiți de aceste aduceri aminte?

Priveliștea e impresionantă. De parte, ca pierdut în negurile ce cresc din văi, „Castelul” pare ireal. De-abia acum îți dai seama că Bran nu însemnează zece sate prinse în hotarele lor, ci o singură așezare omogenă, impusă de geografia terenului.

Iată și cel de al 7-lea sat, *Fundata*, tocmai sus, sus de tot, călare pe granița veche a Giuvalei. Iar de-aici nu mai știi, privind în dreapta, pe culmi, de unde începe satul al 8-lea, *Șirnea*, care-i hotarul dintre acesta și cel de al 9-lea, *Peștera*, și de unde poți spune că virtual te găsești pe teritoriul celui de al 10-lea sat brănean, *Măgura*.

Casele sunt pulverizate, una ici, alta dincolo, pe toate dealurile, pe toate văile, pe după prun, clăi de fân, boschete de pomi, cum l-a luminat Dumnezeu pe cel ce le-a încopciat căpriorii și bărnele lucrate cu mare meșteșug. Că, să nu uităm, casa brăneanului e făcută din lemn, după un plan pe care nu-l mai găsim în altă parte. Aduce a castru roman.

Cuvinte pentru
tinerii muncitori

Pr. Gh. Fl. Preșmereanu

Îndreptarea tineretului nostru spre fabrici și cariere industriale e un prilej de mare bucurie. Cu o singură condiție: ca la pregătirea lor profesională să nu lipsească nici buna îndrumare în ce privește cultura sufletească și purtarea lor morală. Pe temelia câștigată în școala primară și acasă, va trebui, iu-te tinere, să clădești mai departe. *Cea mai bună cale spre acest scop, e lectura și studierea de cărți bune.*

Dacă nu ți-le poți procura din mijloace proprii, le găsești în biblioteca satului tău, în Căminul Cultural. Nu trebuie decât să te adresezi acolo.

Citește mereu, dar așa ca să-ți rămână timp liber și pentru plimbare și recreație cuviincioasă. *Ce citești să fie de natură serioasă și să citești totul bine.* Să citești cât se poate cu creionul în mână, pentru a-ți face notițe, care-ți vor cădea odată bine. Anumite pasagii, însemnate în carnetul tău, și se vor întipări mai bine în minte și în inimă. Și cât de edificatoare pentru suflet vor fi, când vei recunoaște în ele trăsăturile mobile și faptele glorioase din viața bărbaților mari ai neamului.

Din ele vei învăța, că *la baza culturii noastre trebuie să fie sentimentul iubirii de neam dus până la jertfirea propriei vieți.*

Continuare în pag. 6-a

Țară fără pungăși, fără cerșetori

de Gh. Tulbure

Ce mai spunea Norvegia-nul? — mă întreba ieri un prieten.

I-am spus că am să-i răspund la gazetă. Și mă țin de cuvânt.

Mai spunea, că la vârsta de 15 ani băieții și fetele sunt duși la altar pentru a se mărturisi și a fii împărțâșiți cu sfințele taine. Dacă s'ar întâmpla ca vreunul să nu știe carte, *preotul îl oprește dela cuminecătură.* Este o altă sită prin care de data asta nu se mai poate strecura nimeni.

— „Cum vezi, cartea la noi este ținută în mare cinste. E o tradiție veche, de multe generații. De altfel în fiecare sat mai mare găsești o librărie. Acasă? Întră d-ta la cel mai simplu tăietor de lemne și ai să găsești o gazetă abonată și cel puțin câteva cărți. Înainte de toate vei găsi *Biblia*, apoi *Cartea de rugăciuni* și *Cartea legilor țării*, pe care fiecare om e dator să le cunoască. Așa se înțelege pentru ce la noi chiar simpli țărani au ajuns deputați. Nu așa, de paradă, ci deputați cu vază, respectați de toată lumea. Un preot și un învățător dela sat se bucură de aceeași stimă și

considerație ca oricare ministru. Asta, pentru că este om de carte și luminează pe ceilalți. Suntem un popor foarte sărac, dar mergem cu pași siguri pe căile culturii... — își isprăvi vorba streinul.

Multe și de toate am mai povestit cu Norvegianul. Dar mirarea mea și-a atins culmea, când mi-a spus că *la ei nu se mai pomenește nici de hoți, nici de pungăși, nici de cerșetori* și nici chiar de taie-frunză și pierde-vară. Nimeni nu se mai teme de furturi. Gospodinele își pun dimineța oalele de lapte la poartă, iar alături, pe scăunel, bănișorii cuveniți. Apoi pleacă la treabă. Lăptăreasa vine pe rândul caselor, umple oalele cu lapte, își ia banii și trece mai departe. Maria rămâne pe scăunele până când se reîntorc gazdele. Nimeni nu s'a atins. Vânzătorul de gazete la fel. Le așează pe o masă, în fața casei sale. Alături o farfurioară de lemn. Și se duce la treburi. Seara când se întoarce găsește în farfurie exact atâția bani câte gazete au fost luate de trecători. Nici o para nu lipsește. Nimeni nu-și incuie poarta casei. Nici câni de

pază nu se prea văd. *Cinstea, omenia, frica de Dumnezeu și de lege sunt mai buni paznici, decât orice jandarm...*

Stați puțin și vă gândiți acum la toate aceste. Vă încredințez că nu sunt nici povești, nici lăudăroșii goale, ci sunt adevăruri curate, care se pot controla. Tot ce am dori este: *să smulgem din ele o învățătură.* Neștiința de carte și năravurile rele la un popor s'ar crede, că sunt o urmare a sărăciei lui. Ați văzut însă că Norvegienii sunt mai săraci decât mulți din plugarii noștri. Și ce suflet cinstit au! Ce omenie, ce viață curată și ce bună creștere au! Iată un popor care *trăește scriptura* zi de zi. Nu se mulțumește s'o cetească, ci o pune în practică cu simplitatea *firească* a celor din țări creștini. Cine le-a plivit buruienile rele din holda sufletului? *Biserica și școala*, de sigur.

Țineți minte: *neștiința și neomenia nu sunt legate de sărăcie, cât de prostia omului.*

Sectarii
safelor noastre

de Pr. Ioan Turcu

IV

Sectarii pretind, că ei duc o viață morală *mult superioară față de a celorlalți creștini.* De câte ori sunt puși în situația de a recunoaște, că învățăturile lor sunt cu totul greșite, sectarii se fălesc cu viața pilduitoare pe care ar duce-o ei și numai ei. Acest lucru nu poate fi trecut cu vederea când vrem să vorbim de *căile și mijloacele de readucere în staul* a acestor rătăciți.

Nu vom susține, că pădurea ortodoxiei este cu totul lipsită de uscături. Dar de aci și până la a face răspunzătoare biserică, e o distanță uriașă.

E foarte comodă poziția sectarului de a se împodobi cu toate virtuțile și de a-și face despre sine cele mai bune păreri. Așa ceva miroase însă a trufie deșartă și a fariseism iudeic. Cum se face, că tocmai ei, — care pretind că cunosc bine Scriptura, și că o trăiesc, — se împoponează cu mândria păcătoasă a fariseului din pildă?

De ce, atunci când e vorba de păcate, sectarul trage cu coada ochiului peste gard, în ograda vecinului, umflându-și pieptul de îngâmfare, că el nu e ca altul? În desaga din față pune păcatele *altora*, ca să le vadă mereu și să le osândească, iar pe ale sale le ține în cea din spate. Iată, cât de mult s'a îndepărtat așa zisul „creștin după evanghelie“ de duhul evangheliei! A-l face să recunoască acest lucru nu-i de loc ușor.

Din pildele lui Isop

Un om avea doi câni. Pe unul îl ținea în curte, de pază, pe celălalt îl învățase la vânătoare de iepuri și rațe. De câte ori venea acasă el dădea din vânat și cânelui de curte. Azi așa, mâne așa, până când într-o zi cânele de vânătoare își dădu supărarea pe față:

— Ce-i asta? Eu bat drumurile, colind câmpurile și pădurile, iar tu, care nu faci nimic toată ziua, te îndopi din roadele alergăturilor mele.

— Nu mă ocări pe mine, — răspunse cânele de pază. Ceartă-te cu stăpânul, care nu m'a învățat să fac nimic.

Învățătura: Nu copiii le-neși și netrebnici sunt vino-vați, ci părinții lor, care i-au crescut în trândăvie.

Fel de fel

Gazeta Tibetului

Tibetul e o țară, în Asia, de cinci ori mai întinsă ca România, dar având abia

4-5 milioane de locuitori. Sunt atât de înapoiați încât au o singură gazetă pe toată țara și aceea se tipărește numai în 50 de exemplare. Poporul nu știe ceti. Cele 50 de gazete se trimit la 50 de preoți. Aceștia adună satul și le-o citesc. Apoi o trimit la alți 50 de preoți din satele vecine. Și tot astfel până ce ajung la marginea țării. Până atunci știrile sunt tocmai — proaspete.

Auzim fără urechi

Pentru cei surzi s'au inventat aparate noi. Ultima invenție este un aparat care nu mai e tub (pâlnie), nici nu se pune la ureche. El

transmite sunetele vorbirii de-a-dreptul la nervul auzului prin oscioarele capului. Aparatul este atât de mic încât poate fi ascuns în mână, sau după ureche ca o agrafă, sub păr, unde nimeni nu bănuiește. Iată așa dar, că omul poate auzi și fără urechi.

Floarea soarelui

Puțini știu de ce mare folos este floarea soarelui. Știm doar că din sămburii ei se face ulei. Dar câte se mai fac! Se face o făină foarte hrănitore, apoi un fel de cafea, pe urmă un anumit ulei pentru motoare și chiar niște turte uleioase, bune pentru hrana vitelor. În sfârșit

se mai scoate și un tutun minunat. Un agricultor a botezat-o „planta cu șase produse“ și-și dă cu părerea că ar fi bună plantată de-a-lungul drumurilor și a căilor ferate.

*O stea mai luminoasă
ca soarele*

Cercetătorii stelelor au descoperit de curând o stea nouă. În temelul studiilor făcute de cei mai mari cititori în stele s'a dat cu socoteala, că steaua aceasta s'ar găsi la 7 milioane de ani luminoși depărtare dela noi. Lumina ei ar fi de 40 de milioane de ori mai puternică, decât a soarelui. Numai cât ea este atât de departe, încât nu ajunge până la noi.

Mare ești, Doamne, și minunate sunt lucrurile tale!

Cavinte pentru tinerii muncitori

Pr. Gh. Fl. Preșmereanu

Continuare din pagina 5-a

Istoria neamului tău nu trebuie să-ți rămână străină, în niciun caz. Dar mai presus de toate, să preferi scrierile care te pregătesc pentru viitoarea ta carieră.

Urmând aceste sfaturi, în scurt timp vei vedea limpezindu-ți-se perspectivele vieții tale.

Din cariera ta astfel pregătită va profita și familia ta și neamul tău. Iar tu vei avea răsplata deplină a ostenețelor tale. Dumnezeu să-ți ajute!

Către luminătorii safelor

Pentru orientarea celor care ar dori să colaboreze la săptămânalul nostru, facem cunoscut, că în „Foaia pentru minte, inimă și literatură” publicăm de preferință articole de îndrumare, cunoștințe din domeniul cultural, agricol, cooperatist, tehnic, sanitar, igienic și naturalist, cu un cuvânt tot ceea ce se cheamă: **știință popularizată.**

Deasemenea: pagini din trecutul neamului, legende istorice și religioase, povestiri din viața satului, istorioare cu tâlc, snoave și anecdote cu umor neaș românesc, sănătos, pilduitor și desfătător.

Cărturarilor satelor sunt rugați să ne comunice orice informații privind fapte culturale, manifestări bisericesti, școlare și naționale, realizări economice, tinzând la propășirea populației rurale, cum și alte evenimente însemnate din viața satelor, proprii să stimuleze energiile și să fie date ca exemple pentru alții.

Din lumea largă

De când există umbrela de ploaie

Vara aceasta umbrela de ploaie, așa cum o cunoaștem, pare că serbează jubileul de 200 ani de existență. Vârsta exactă, originea și istoria umbrelor de ploaie sunt învăluite în mister. De sigur că umbrela este străveche, și ar putea sărbători nu 200 de ani de existență, ci 2000. Cea mai veche știre asupra umbrelei o găsim în albastru al Palatului Nimrod din Ninive din anii 885-860 înainte de Hristos, care prezintă o umbrelă ce se poate închide: era o umbrelă de soare. Umbrelele cele mai vechi au fost folosite în contra soarelui, de pildă de mandarinii chinezi. Aristophanes menționează pe la 415 într-o comedie a sa o umbrelă care se poate deschide și închide, comparând cu ea urechile omni-

Moarte pentru credință

de Pr. Nic. Bârsan

15 August 1714.

Firul tors al vremii se deapănă încet, lăsând în urmă luminile, ca de candelă, în besună.

Sunt făclii ale credinței, tot atâtea izvoare nesecate ale pildei date de blândul Nazarinean.

Sunt mărturisiri ale credinței în Hristos, care a îngropat timpul pentru a ridica munți de virtute.

În fața acestor clipe se închină cucernic creștinii, dimpreună cu glasul mistic al clopotelor și al slujitorului de altar care amintește pagini de durere și suferinți știute, urmate de jertfa supremă.

15 August 1714. Zi sfântă; zi de jertfă; zi stropită cu sânge domnesc. Zi de mucenicie pentru Hristos.

În dimineața acestei zile de duminică Voievodul Constantin Brâncoveanu dimpreună cu cei patru fii ai lui: Constantin, Ștefan, Radu și Matei, au primit mai bucurios moartea decât să se lapede de credința creștină.

Era ziua muceniei familiei lui Brâncoveanu, care a urmat patimilor și chinurilor îndurate în fioroasa temniță, Iedicule, cu

șapte turnuri din Constantinopol, unde au fost aruncați din porunca sultanului, după ridicarea lor din scaunul domnesc dela București, în săptămâna patimilor a aceluiași an.

În dimineața zilei de jertfă își îmbărbăta fiii zicând: „Iată toate avuțiile și tot ce am avut, le-am pierdut, să nu ne pierdem și sufletele. Stați tare și bărbătește și nu vă temeți de moarte. Nu vă mișcați, nici nu vă clătiți din credința cea pravoslavnică”.

Tăria sufletească trebuia arătată și mai departe. Înainte de jertfa lui i-a fost dat să vadă capetele celor patru copii căzând în țărână. Când tânărul Mateiaș, în vârstă de 16 ani, înspăimântat de această priveliște crudă a morții ezita să primească jertfa, el, tatăl și voievodul i-a spulberat astfel șovăiala: „Mai bine să mori în legea creștinească decât să te faci păgân, lepădându-te de Hristos, spre a trăi câțiva ani mai mult pe pământ”.

Această pildă dovedește adevărată credință ce înzestra sufletul voievodului.

Figura spirituală a lui Brâncoveanu „domn creștin”, cum îl cântă poporul, ctitor de cultură creștină și mănăstiri, trece peste timpuri și apare azi în toată marea ei, pentru trăirea în rugă, duh și jertfă.

El a trăit ca un creștin, iar jertfa sa e simbolică; neamul acesta a crezut în Hristos și trebuie să creadă.

Credința este cel mai de preț dar al lui Dumnezeu, care dă vieață nădejzii în mai bine și sporește puterea de a răbda toate umilințele.

Azi în suflul greu al războiului și al uriașelor prăbușiri, care au întunecat și mintea, luminată puternic a Voievodului Constantin Brâncoveanu ridică vâlvația credinței netăgăduite ce trebuie să lege firea omenescă de puterea lui Dumnezeu.

Este singura mlădiță ca va da rod. Ea va crește și se va desăvârși în duh creștin, asemănător credinței boltită de martiriul brâncovenesc.

Să luăm aminte, căci acest războiu deschide tocmai astfel de zări.

Predici în pustie

Pe căl greșite

Aș vrea în articolul de azi să combat două greșeli, pe care le-am văzut în decursul celor două săptămâni de centrării la țaranul nostru toată țara. Și în Moldova, și în Bucovina, și în Banat și le văd și acuma într'un sat aproape de Brașov.

Azi fac acești 10 km. de locuința mea de oraș la casa mea dela țară sau foarte de și foarte bucuros cu bicicleta dar mi-aduc aminte, în copilăria noastră, fi făceam aproape zilnic, pe jos, spre ne scâldea în Ghimbășel. Țăranul nostru are apa cristalină, curgătoare de cele mai multe ori înaintea nasului; nu l-ar costa decât câteva minute mersul desbrăcatul și totuși nu o face. La noi peste tot domnește concepția la țară, că scaldă vara și inotul este un sport exclusiv al copiilor. Oamenii mari găsesc o sută și o mie de motive să nu se scalde: ba că-i apa prea rece, ba că „am timp de scaldă”, ba că „am trecut Sf. Marie, ba „că doborâșii sunt rață să mă scald în fiecare zi”. Tot atâtea vorbe socoteli greșite.

Să-ți faci timp să stai puțin câteva minute desbrăcat la soare și să te scufunzi apoi repede în apă cât de rece, chiar încălzit fiind și ai grabă prea mare să te desbraci într-o minută, altă minută să stai în apă și alta să te îmbraci, conștientul unul din cele mai bune obiceiuri ale vieții tale, cea mai minunată metodă de odihnă, cel mai bun mijloc de curățenie și reîmprospătare a forțelor tale, a voinței și dragul de muncă și viață. Pentru cei fricoși, care mereu se tem să nu răcească ori de câte ori intră în apa rece, bine să-și fixeze principiul: Nu răcesc niciodată atunci când căldura pe care o produc e mai mare decât căldura pe care o pierd, deci chiar dacă foarte rece fiind apa și temperatura scăzută sau o zi mai răcoroasă fără soare, dacă fac mișcare repede, după scufundare, o frigție rapidă cu prosopul și te îmbraci repede pornind la muncă, nu este nici un pericol de răceală.

Altă greșală tot așa de generală este: dormitul cu geamul închis. Prin Banat imi spun neam țărani: „Apoi, Domnule Doctor, nu ți-e teamă, că intri pe geam niscaiva gânganii?” Nu știu de asemenea, țărani noștri ce mare binefacere, pe care așa de greu o găsești la oraș să poți avea geamul deschis noaptea, având aer curat de țară din spre câmp sau din spre munte să dormi cu geamul deschis. Dar obiceiul de a ține mereu închise camerele cele mai bune pentru oaspeții care vin așa rar, iară tu te înghesuești cu vițel și purcel într'o singură odale, cea mai doșnică și cea mai fără soare din toate?!

A sosit de mult timpul să leșim din aceste căl greșite.

Dr. M. Suciș-Sibiu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Eroii noștri

Bod

Vintilian Meref

sublocotenent

A plecat pe front la 1 Septembrie 1941 cu un regiment de infanterie.

În luptele dela KRISTOPOFKA dela 7 Febr. 1942, tânărul sublocotenent cade și rămâne acolo, înmulțind numărul jertfelor noastre cu încă una. Acolo a și fost înmormântat.

Pentru faptele lui de arme a fost decorat cu „Coroana României în gradul de Cavaler” și dela Germani a primit „Crucea de fier” cl.II-a.

S'a născut la 23 Martie 1917.

Absolvent al liceului „Andrei Șaguna” din Brașov, a urmat Facultatea de Drept din Cluj. Războiul îl găsește funcționar la fabrica de zahăr din Bod.

Părinții — Gheorghe și Paraschiva Meref — și o logodnică, l-au așteptat de geaba pe Vintilian AL LOR.

Târziu au aflat că sublocotenentul Meref era al țării și se dăruise ei cu totul.

lui. În primele secole după Hristos umbrela a început să fie folosită și în contra ploii, dar numai la Curți și episcopate. Abia pe la 1720 umbrela a devenit populară, și anume, după cum spun savanții de seamă, datorită lui Robinson Crusoe, acesta fiind reprezentant în istoria nemuritoare a lui Daniel Defoe cu o umbrelă; cartea fiind foarte răspândită, influența

ei este incontestabilă. Pe la anul 1773 exista o umbrelă cu paratrâznet. În secolul al 18-lea James Hanway a inventat o umbrelă, dar ea n'a avut nicio importanță practică. Umbrelele de pe atunci erau niște obiecte diforme. Abia în 1852 muncitorul Fox a inventat umbrela cu scheletul de astăzi din sârmă, care mai întâiu se făcea din lemn și os de pește. Cu paten-

tul său s'a îmbogățit, începând producția în masă a umbrelei. De atunci umbrela s'a perfecționat continuu, ajungând la formele elegante de astăzi.

D-nii colaboratori sunt rugați a ne trimite articole scurte.

CRONICA Sportivă

I. A. R.—U. A. B. 3:1 (1:1)

Pe stadionul I. A. R. s'a disputat aprigul match de foot-ball între cele două echipe, terminat cu victoria I. A. R.-ului.

La acest match s'au remarcat următorii: Pușcaș, Stoicescu, Căpușan și Fănarui dela I. A. R., iar Morariu, Stăniș, Bojneag și Cornel dela U. A. B.

Punctele au fost marcate de Dobrescu în propria sa poartă, Drăgan și Căpușan pentru I. A. R., iar pentru învinși de Bojneag.

Matchul a fost condus de arbitru ocazional d-l Zangor care, în ciuda spectatorilor, a condus bine.

U.A.B. (juniori)—Bod (juniori) 3:1

După un timp îndelungat s'au putut vedea din nou pe un oarecare stadion brașovean două echipe de juniori.

Inițiativa luată de acel care au înțeles că orice sport are nevoie de tineret, sunt binevenite și ar fi cazul ca asemenea fapte să fie urmate și de alții.

Să sperăm, că U.A.B., I.A.R., Voinea, Metrom și Roglier, vor scoate în sezonul de toamnă, pe stadioane, echipe de juniori.

U.A.B. (funcționarii)—I.A.R. (funcționarii) 1:1

Pe stadionul I.A.R. s'a disputat un interesant match de foot-ball între funcționarii celor două uzine, rămas nedecis.

La acest match, s'au remarcat următorii: Cantaragiu, Păunescu și Petrescu dela I.A.R., iar dela U.A.B. excelentul Bazavan a făcut minuni, urmat de Zangor și Vasilescu.

Organizarea manifestării foot-ball-istice de pe stadionul I.A.R. se datorește d-lor Ing. Bota, Ing. Cazacu, Cantaragiu și Vlad.

Atletism

Duminecă 15 VIII a.c. pe Stadionul Municipal va avea loc o interesantă manifestare atletică, începând de la ora 9,30 duminică cu următoarele probe: Se va face tentativa de batere a recordului național de seniori și juniori pe 500 m. plat.

La această cursă participă

1. Pandrea Emil, U.A.B.
2. Moarcăș C-tin "
3. Pop Victor "
4. Eftimescu A. Vf. Dacia București.

Afară de aceasta, se va da o mare luptă pentru probele 100, 400, 1500 și 5.000 m. plat, 110 m. garduri și săritura în înălțime.

Toate aceste manifestări sportive sunt organizate de gruparea U.A.B.

Condițiunile de primire

a elevelor la Școala de surori infirmiere pentru copii, la Centrul pentru ocrotirea copiilor și Spitalul de copii din Timișoara

Se primesc pentru anul întâu eleve de origine arleană și cetățene română, fără copii, necăsătorite, între vârsta de 17-30 ani, cu 4 clase secundare.

Actele se vor înalnta susnumitelor instituții până la 25 August.

- 1) Extras de naștere.
- 2) Certificat de naționalitate.
- 3) " " studii
- 4) " " moralitate
- 5) Consimțământul scris al părinților sau tutorilor legali pentru candidatură minoră și o declarație că vor servi ca surori infirmiere în posturile în care le va numi Ministerul timp de 5 ani după absolvirea școlii.

Candidatele vor fi supuse unui examen medical și examen de admitere. Durata studiilor este de 2 ani. Sevele sunt burserale ale Ministerului Sănătății, primind întreaga întreținere.

O MARE INLESNIRE
pe care o face Loteria
de Stat:
PUTEȚI INTRA IN
JOC ACUM LA CL. II-a
TOT CU 400 LEI
AMĂNUNTE LA COLECTORI

Loteria de Stat

TRAGEREA CLASEI A 2-A ARE LOC LA
26 și 27 AUGUST 1943

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PARCHETUL TRIBUNALULUI BRAȘOV

Cererea înregistrată sub Nr. 9973—943

Domnule Prim Procuror,

Subsemnatul, Ardelean Petru, refugiat din comuna Benesat, Jud. Sălaj, domiciliat în Brașov Str. Biserica Română Nr. 26, vă rog să binevoiți a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naștere, fiind născut în comuna Benesat, Jud. Sălaj, la data de 25 Octombrie 1903, de religie gr.-cat., din părinții Ardelean Ștefan și Varvara Ardelean născ. Raț, de religie gr.-cat., căsătoriți legitimi.

Propun martori pe: Lenghel Tudor din Brașov Str. Octavian Goga Nr. 168 și Husti Victor, din Brașov, Str. Octavian Goga Nr. 168.

Cu stimă
Ardelean Petru

Nr. 9974—943

Noi, Primul Procuror al Tribunalului Brașov.

În conformitate cu dispozițiunile art. III din Decretul Lege Nr. 4062/940, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaților, din 14 Decembrie 1940, invităm autoritățile și persoanele care dețin actul sau alte înscrisuri referitoare la actul a cărei reconstituire se cere prin petițiunea de mai sus, să le depună de urgență la acest Parchet.

Brașov, la 1 August 1943.

Prim Procuror, Prim Secretar,
N. Țughin V. Marin

Primăria Com. Zărnești — Jud. Brașov

Nr. 2144—1943.

PUBLIcaȚIUNE

Primăria comunei Zărnești, Județul Brașov, vinde în ziua de 27 Aug. 1943, orele 10 prin licitație publică cu

oferte închise, un taur de vacă și doi vieri de rasă nobilă germană, scoși din montă.

Prețul de strigare este de 75 lei pe kgr de greutate vie pentru taur și de Lei 140 kg. de greutate vie pentru vieri.

Licitațiile se vor ține în localul Primăriei Zărnești.

Condițiunile de licitație se pot vedea la Primărie.

În caz că licitația de mai sus nu va avea rezultat, se va ține o a doua licitație în ziua de 7 Septembrie 1943, orele 10, în același loc, fără altă publicare.

Zărnești, la 9 August 1943.

Primar, p. Notar,
Dr. Zevedeu Aldeșiu Iancu Guiman

Saci, Sioară, Pânză

din cânepă și hârfie

MATERIALE TEHNICE

Tevi de gaz și de construcție
pentru aburi și apă

Armături din fontă,
oțel etc.

la „Aratex” București I, Regală 9
S. A. R. Telefoane: 5.42.61 și 5.66.86

TRACTOARE AGRICOLE

produs elvețian

45/50 H. P. combustibil petrol

Motor Ford original

greutate 2200 kgr. cu șabă pentru
curea livrează prompt din depozit

EDUARD HÖHN S-sor,

Telefon 2.39.74 București, Str. Lirei 4 Telefon 2.39.74

Informațiuni

Abonamente de sprîjin

Nicolae Săvulescu, arhitect,
București Lei 1000

Pâne albă la Brașov

Sâmbătă, 14 Aug. c. va fi introdus și la Brașov noul regim al pâinii, cetățenilor punându-li-se la dispoziție atât pâne albă, cât și derivatele făinii albe, așa cum a fost fixat în Decizia Ministerului Economiei Naționale.

Viteza automobilelor

Ni se plâng sătenii, că automobilele trec prin comunele lor val vârtej, ridicând nori de praf, de nu e chip să deschidă omul o fereastră spre uliță. La Satulung, locuitorii de pe lângă șoseaua principală sunt direct terorizați.

O măsură trebuie luată și amenda pe loc, pentru acești grăbiți fără omenie, poate ar fi în stare să-i mai tempereze.

La 1 Dec. 1943

se împlinesc 25 de ani dela Unirea Transilvaniei cu Patria-Mamă. Asociațiunea „Astra” va sărbători evenimentul într'un cadru mult mai vast ca până acum. Mari serbări vor fi organizate atunci în toată țara.

Recrutarea tinerilor T.R. art. 15 și 16.

Clasa 1924 și 1925 începe la 15 Aug.

Vor fi recrutați între 15—25 Aug.: a) Bacalaureații, absolvenții liceelor, școlilor normale, seminariilor, liceelor comerciale, industriale și tehnico-agricole, cum și a celorlalte școli cu durata de cel puțin 8 ani, pentru a fi pregătiți să devină ofițeri de rezervă.

b) Absolvenții a cel puțin 4 clase de liceu, gimnaziu sau seminar și alte școli cu durată de cel puțin 4 ani, având la bază cursul primar, pentru a deveni subofițeri de rezervă.

Inscrierea pe tabelele de recrutare începe din ziua de 12 Aug. 1943 orele 8 dim., continuându-se zilnic până în ziua de 24 Aug. 1943 orele 12.

UZINELE „ASTRA” Brașov angajează

lucrători calificați și necalificați

bărbați și femei — sănătoși și capabili de muncă. — Salarizarea conform normelor fixate de Ministerul Muncii. Ofertele se primesc pe adresa Uzinelor.

Cinema „Astra”

Dela 5 August

Rulează marele film italian
Premieră odată cu Bucureștiul

O crimă celebră

cu:

UMBERTO MELNATI
CLARA CALAMAI
MARIA MERCADER
ANDREA CHECHII

Ultimul Jurnal de războiu
UFA-O.N.C.

Cronica Războiului

de **Mardare Mateescu**

Intâlnirea dintre d-nii Roosevelt și Churchill

Svonurile răspândite de presa mondială cu privire la întâlnirea dintre conducătorii anglo-nord-americani și sovietici s'au adeverit numai în parte. Nici de această dată mareșalul Stalin n'a participat la întâlnirea despre care s'a făcut atâta vâlvă. Așa că d-nii Roosevelt și Churchill au discutat numai în doi problemele în legătură cu războiul și cu evenimentele provocate de starea de încordare dintre popoarele lumii.

După o telegramă a agenției britanice de informațiuni, președintele Roosevelt a declarat, în cadrul unei conferințe de presă care a avut loc la Washington, că primul ministru canadian, d. Mackenzie King, i-a comunicat telefonic sosirea d'lui Churchill!

D-l Roosevelt a adăugat că, probabil se va întâlni cu d-l Churchill, dar nu ar putea spune în ce loc și în ce zi. Trebuie să subliniem faptul că declarația premierului american s'a produs după ce ziarele londoneze au publicat știrea întâlnirii dintre Roosevelt, Churchill și Stalin. Se poate ca cercurile politice americane să nu fi luat cunoștință de anunțarea făcută de ziarele engleze... Tot cu ocazia acelei conferințe d-l Roosevelt a declarat: „nu cred în prezența la întâlnire a Sovietelor”. D-sa și-a exprimat însă mulțumirea anticipată cu privire la prezența Sovietelor la „negocieri”... Prin urmare era vorba dela început, în cazul când reprezentatii Moscovei vor fi fost prezenți, de anumite negocieri.

Felul în care se vor desfășura evenimentele în viitorul apropiat vor desvălui și mai mult problemele discutate de cei doi premieri. Nu este exclus să se fi discutat și situația din Italia.

Agenția italiană de presă susține că ne găsim în fața unei adevărate rupturi a acelei solidarități superficiale care din necesitățile războiului comun fuseseră menținute de Anglia și Statele Unite de o parte și Rusia Sovietică de cealaltă.

Nu este un secret pentru nimeni: D-l Churchill și Roosevelt se întâlnesc în primul rând pentru a hotărî o linie de conduită față de Rusia. Acest lucru a mai fost afirmat fățiș de către presa nord-americană de mare tiraj și în special de „New-York Times”, care a specificat în amănunt problemele la care există deosebiri fundamentale între politica rusă și politica anglo-nord-americană.

Aceste probleme se referă mai cu seamă la al doilea front, la pretențiile teritoriale ruse și la constituirea comitetului „Germaniei libere” la Moscova.

Sovieticii au cerut ca cel de al doilea front să fie în adevăr o realitate, ei să nu se producă în

zona de influență rusească, iar zona de influență rusă ar fi Sud-estul Europei. Se cade să ne amintim că încă de pe timpul când nu era terminată campania din Tunisia, ziarele sovietice recomandau Englezilor crearea celui de al doilea front în vestul Europei. Sovieticii văd de pe acum o victorie aliată în Balcani, adică tocmai acolo unde premierul Stalin își are ațintiți ochii. Care mai de care își dispută întâietatea într'o zonă europeană care să satisfacă și interese teritoriale, și strategice.

D-l Churchill împotriva Moscovei

În privința comitetului „Germaniei libere”, cele trei națiuni unite nu sunt de acord. Ziarul New-York Times crede a ști că Anglia și Statele Unite ar voi ca ea să rămână intactă, cu condiția de a fi sovietizată.

După cum au ajuns lucrurile, se pare că Anglia nu mai vrea să joace rolul de intermediară între Rusia Sovietică și Statele Unite și că d-l Churchill s'a dus în Canada pentru a constitui o „Ligă antirusă” în interiorul alianței. (?)

Nemulțumiri americane

Ziarul american „New-York Herald Tribune” pune în relief nevoia tot mai mult simțită a unei grabnice sincronizări a politicii sovietice, britanice și americane.

Politica făcută de Statele Unite și de Rusia Sovietică a fost divergentă în mai multe cazuri în care atât Moscova cât și Washingtonul au dovedit că nu au văzut bine. Aceasta nu înseamnă însă că ar exista o divergență radicală în domeniul politic.

Nu trebuie ca discuția asupra viitorului țărilor baltice și celorlalți vecini din centrul Europei ai Uniunii Sovietice să aibă consecințe prea serioase. Americanii nu au nicidecum poftă să-și verse sângele pentru niște drepturi vagi de naționalitate.

Nemulțumirile pornesc deci și din tabăra americană. S'ar putea ca prevederea celor premiați cu premiul „Nobel” să se adeverească, adică, războiul actual să se termine printr'un conflict între sovietici și anglo-americiani. Evenimentele din ultima vreme pot aduce schimbări și întorsături ulterioare.

Ordinea aliată de după războiu

Cu privire la noua ordine aliată de după războiu, cercurile din capitala Germaniei se exprimă din nou asupra discuțiilor dintre aliați cu privire la așa zisa ordine aliată de după războiu. Discuțiile sunt urmărite cu interes numai în ce privește deosebirile de vederi dintre Londra, Washington și Moscova.

Englezii caută să producă impresia că ar putea să aibă de spus un cuvânt în Europa după o eventuală victorie a aliaților. Berlinul este însă foarte sceptic față de aceste susțineri și își exprimă părerea că într'un asemenea caz

numai Uniunea Sovietică va fi aceea care va avea supremația în majoritatea teritoriilor europene și în primul rând în Estul și Sud-Estul Europei.

Mersul războiului

Ofensiva sovietică este simțită pe întregul front de răsărit. Atacurile sunt tot mai înverșunate. Bolșevicii sunt încurajați de ultimele succese. Comunicatele germane amintesc acum de lupte și masări de trupe sovietice în jurul localității Viasma. În acest sector sovieticii sunt siguri de o victorie căci altfel nu ar fi aruncat în lupte atâta material de războiu.

Lupta se da acum între Viasma până dincolo de Harkov. În acest spațiu s'au creat puncte de rezistență germană unde se luptă cu cea mai mare îndârjire.

Nu sunt lipsite de importanță nici atacurile dela Bielgorod, unde sovieticii cred că ar fi cel mai slab punct de apărare germană. La Berlin se recunoaște de altfel că bolșevicii au ajuns la un succes în acest spațiu. Succesul este însă numai din punct de vedere al câștigării de teren căci nicăieri sovieticii n'au reușit să străpungă frontul german.

O importanță deosebită se da însă capului de pod Cuban unde, dată fiind însemnătatea pozițiilor germane și române, sovieticii atacă cu forțe din ce în ce mai mari fără vreun succes însă.

În sectorul de Nord al frontului Germaniei au cucerit o poziție situată pe înălțimi care predomină o regiune întinsă.

La Sud de lacul Ladoga forțele germane au reușit să țină piept atacurilor dușmane.

Față de atacurile disperate ale bolșevicilor se precizează că ofensiva lor a atins cea mai mare intensitate. În cursul bătăliilor ce se dau de cinci săptămâni au fost angajate în luptă cantități de materiale ne mai pomenite. Toate eforturile au fost făcute pentru străpungerea frontului și deci deschiderea drumului spre Ucraina.

În Sicilia, trupele aliate au debarcat în spatele liniilor germane. Se contestă totuși succesul anunțat de aliați deoarece forțele debarcate au fost împinse pe un spațiu extrem de restrâns.

Trupele italo-germane dau grele lupte defensive în sectorul central și cel din Nord pentru a opri înaintarea inamicului.

Incursiunile aviației aliate sunt tot mai dese și mai violente. De pe urma bombardamentelor aeriene a suferit în special populația orașelor Messina, Palermo, Turin, Milano și Genova. În ultimul raid au fost omorîte 172 de persoane, iar rănite 352.

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim
din subvenții.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL. 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societați Lei 800
Membrii „Astri” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200